Учѣте ся брати мои,
Думайте читайте

И чужому научайтесь
Свого не цурайтесь

СВОБОДА

„Въ своей хатѣ своя правда

И сила и воля“ Шевченко.

ЧАСОПИСЬ ДЛЯ РУСКОГО НАРОДА ВЪ АМЕРИЦѢ И ОРГАНЪ „РУСКОГО НАРОДНОГО СОЮЗА“.

Число 9. ДЖЕРСІ СІТІ. Н. Д. Середа 27-го Марта 1895. ГОДЪ III.

ВПИСУЙТЕ СЯ ДО „СОЮЗА“!.

Скаржать ся люде и нарѣкають на кепскй часы, на нужду та бѣду, а николи й не думають о томъ: що по большой части они сами суть причиною своей нужды и бѣды и що самй суть ворогами свого щастя и полѣпшеня своей щербатой долѣ через свою байдужность и глупоту. Мѣжь иншими народностями тутъ въ Америцѣ не знайдешь майже анѣ одного чоловѣка, котрый бы не належавъ до одной або другой сосайды, або братства и до народной органѣзацш. Наши братя Русины ще до днесь не переконали ся о потребѣ вписати ся до братства або до „Союза“. Мы зъ досвѣду знаемо що богато есть такихъ, котрй немалибъ анѣ цента на похоронъ. Доки робять то якй центъ одложать, то пиють въ край на ґрунтъ, котрого николи видѣти не будуть, а собѣ зоставляють на дуганъ и горѣвку. А скажи такому: ану впишѣть ся до братства та до „Союза“ — то одповѣсть: а чи я ту думаю вѣчно бути? А якъ бували выпадки же такій байдужный умеръ, то люде мусѣли мовь на жебрака складати ся и поховати. Но днесь и люде не скорй давати на похоронъ такимъ недбалымъ, бо днесь на се суть братства и „Союзъ“, де кождый може забезпечитись и мати запомогу въ часѣ хоробы одь мѣсцевого братства а одъ „Союза“ въ разѣ смерти помочь для позосталой родины. Тыхъ 50. центовъ на мѣсяць до „Союза“ то не велика цѣна. Мы знаемо такихъ, що кожду недѣлю пропивають два и три доляры, то подумайте собѣ чи такому булобъ тяжко дати 50 цент. на свое добро?.

Мы днесь переконали ся що „Союзъ“ мае двохъ завзятыхъ вороговъ, котрй стоять на перешкодѣ его розвитку и змѣцненю.

Першій ворогъ се темнота и не дбалость нашихъ людей. Але сей ворогъ не устоить ся довго, бо рускй роботники зачинають приходити до розуму и вступають що дня до „Союза“. Вторымъ ворогомъ „Союза“, суть; злйи люде, котрй одмовляють рускихъ роботниковъ щобъ не вступали до него. Тйи люде дѣлають се больше зъ глупости и браку характерности, якъ злой волѣ. Але они сами одъ себе того не дѣлають, только намовлені и шклянкою пива купленй зъ „выше“.

Вы чеснйи, здоровомыслячй рускй роботники, не маете що вважати на тыхъ пропащихъ людей. Такій чоловѣкъ, котрый тебе одмовляе одъ вступленя до „Союза“, хоче щобъ ты зъ нимъ тыхъ 50 центовъ пропивъ въ салонѣ якъ заплативъ мѣсячне до братства и до „Союза“ Такій чоловѣкъ уже въ старомъ краю нѣсъ жида на плечахъ за келѣшокъ горѣвки чотыри милѣ зъ села до мѣста на жидовскй свята. Тйи люде готовй на все.

Якъ ще не було рускихъ церквей въ Америцѣ, то ходили до польскихъ костеловъ и тамъ спѣвали ружанцѣ до всѣхъ зъ цѣлого горла. Выйшовши опосля зъ костела, то по обѣдѣ за 10 центовъ йшли по улицяхъ и били въ бубенъ Salvetion Army а нынѣ нанялись зводити людей щобъ не читали „Свободу“ и до „Союза“ не приставали.

Но даремна ихъ праця, безхосенный трудъ! Не одовга не буде кому платить имъ пива и имъ самымъ обриднe собача служба — а народъ рускій спознавши яке то велике добро бути въ „Союзѣ“, посмѣеть ся зъ своихъ зводителѣвь и громадно буде ставати въ ряды союзниковъ.

Наколи спомнемъ въ якихъ тяжкихъ часахъ для роботничой клясы въ Америцѣ заложено „Союзъ“; наколи порахуемо число вороговъ повставшихъ проти „Союза“ и народной идеи тутъ на вольной земли; наколи звернемо увагу що тйи вороги не були зъ чуджого табору, но здрадники сыны Матери Руси и якъ имъ легко було звести руску роботничу масу и здѣлати ей неприхильною народному дѣлу, народной органѣзации — то смѣло можемо сказати днесь, що чудомъ божимъ устоявъ ся „Союзъ“! Много есть такихъ нашихъ братовъ, хотяй доброй волѣ вступити до „Союза“ що сумнѣвають ся о его розвою и будучности бо кажуть; що мале число союзниковъ. На се скажемо такъ: рослиня, котра скоро выганяе въ гору, то ще и скорше вяне, сохне, ломить ся и щезае. Але тая що поволи и майже незрачно росте въ гору, за те глубоко и широко запускае свой корень въ землю и якъ выросте хоть поволи, але за те маючи сильный корень устоить ся передъ вѣтромъ и спекотою и выдасть плодъ во время свое.

Такъ само изъ „Союзомъ“. Хотяй онъ ще не многочисленный, але запустивъ свой корень глубоко и широко на народной почвѣ, зъ одки буде брати богато жизненныхъ соковъ до свого истнованя и розвою, а во время свое воздасть плодъ свой на пожитокъ и славу американьской Руси!

Уже починають усмѣхатись лучшй часы для роботниковъ. Працѣ буде всюда досить, да бы только Господь Богъ давъ здоровя людямъ до роботы! Наши роботники навченй бѣдою зъ попередныхъ лѣтъ, будуть инакше користати зъ добрыхъ часовъ и будуть оглядати ся и на заднй колеса, якъ то кажеть ся — будуть охочо вступати до братства и до „Союза“.

Мы есмо твердо переконанй що деревина пересаджена зъ власной землѣ на чуджу, николи не прійметь ся и плоду не выдасть. Виноградъ не буде рости въ повночныхъ снѣгахъ, а калину, або зеленого дуба не узришь въ дикой, посчае той безграничной пустынѣ Сагары. То значить, же нашй братя хоть мала ихъ громадка, котрй теперь напившись дурійки вѣруючи своимъ зводителямъ, що се медъ-вино, отерезвлять ся повернуть до своихъ, до родного куреня и станут побольшать ряды срюзниковъ и подадуть собѣ братню руку помочи подъ прапоромъ руской идеи волѣ и добра..

Родимцѣ.

Дня 30 Мая сего року одбудуть ся въ мѣстѣ Олифантѣ Ра. загальнй зборы „Народного Руского Союза въ Америцѣ“. Въ той день покажуть Русины цѣлому свѣту, що въ Америцѣ не пропали но жиють, розвивають ся въ народномъ дусѣ. Ничимъ такъ не возвеличимъ той день якъ тымъ що всѣ впишутъ ся до „Союза“. А тамъ всѣхъ имена будуть голошенй на зборахъ и се буде найбольшою ознакою и проявою нашого руского народного житя въ Америцѣ. Протое най кожде русне братство котре ще не вписало ся до „Союза“, най приступае.

Тйи що не заплатили своихъ довговъ до „Союза“ най плють, а такъ возвеличимо сей день.

ЖЕРТВОВАВЪ ЖѢНКУ И ДѢТИНУ ВОВКАМЪ.

Російскй газеты зъ полудневой части краины доносять же въ окрузѣ Нѣженъ страшно переѣжати кому зъ села до мѣста, або выпустити худобу на дворъ, щобъ не попастись жертвою вовкамъ. На днахъ громада вовковъ напала ѣдучого санями селянина, его жѣньку зъ малою дитиною.

Чоловѣкъ каже до жѣнки видячи вовки вже близко щобъ кинула дитину вовкамъ, а такъ скорше спасуть ся одъ страшной смерти. Але жѣнка на се пристати не хотѣла и не люцкій мужъ скинувъ си ломоць ей и дитину. Коли се вчинивъ вовки надогнали санѣ и не видѣвши що жена съ дѣтиною упала зъ заду, взяли ся до коней и до господара. Наколи вовки бенкетували, жѣнка зъ дѣтиною выграбавшись зъ снѣгу дойшла щасливо до дому. Зъ немилосердного мужа знайшли люде на другій день только холявы и коньскй копыта.

„Незабувайте за Народный Домъ“.

СТРАШНЕ УБІЙСТВО

Недалеко Лондону, въ Анлліи, нѣкій Иванъ Телоръ муляръ, будучи довгій часъ безъ працѣ, попавъ въ велику задуму, же не могъ дати хлѣба жѣнцѣ и осмеро дѣточкамъ. Прибитый нуждою и бѣдою, такъ взявъ собѣ до сердця свое мерзенне положене, що постановивъ згладити зо свѣта жѣнку дѣточки и себе. Що замысливъ то и вчинивъ.

Прійшовши разъ поздно въ ночи доловъ и наколи всѣ спали, тодѣ Телоръ подрѣзавъ горло женѣ и такъ за порядкомъ всѣмъ дѣтямъ.

Але якось не могъ найти найстаршого сына Френка и закликавъ: Френкъ де ты? Наколи хлопчина одповѣвъ же ту — тодѣ нещастный отець и ему подрѣзавъ горло, але рана не була смертельна и хлопчикъ притаївши ся видѣвъ и такъ описавъ конець той страшной рѣзнѣ. „Коли тато и менѣ подрѣзали горло то думали що я уже не жію, и тогда подрѣзали собѣ и упали на землю. Але коли они такъ лежали, почала маленька сестра Марія изъ болю тяжко стогнати бо ю также не зарѣзавъ на смерть. Тато се учувши, поволокли ся до другой станціи, наострили брытву и дорѣзали цѣлкомъ сестру. Потомъ упали знову на землю мовлячи: Боже, Боже“!...

О томъ всѣмъ малый Френкъ давъ знати до сосѣда а той увѣдомивъ полицію. Коли прійшла полиція, то ще нещесливый отець убійця дыхавъ, але въ дорозѣ до шпиталю умеръ.

УЖЕ НАСТАЮТЬ ЛУЧШИ ЧАСЫ.

„The tide of better times seems to be turning“ пишуть американьскй газеты. Надходять вѣсти зъ поля коксу въ Пенсилваніи, що великій фирмы предпріємства подвысили платню роботникамъ; то саме звернесь и ко лучшому проявляесь и въ иншихъ галузяхъ промыслу и бизнесу.

Читайте „Свободу“.

SVOBODA
(LIBERTY.)
Weekly Paper

The only Russian political paper in this Country and has a largest circulation through the United States and is an invaluable advertising medium.

Предплата рôчна 2.00
До старого краю.......... 2.50

Всѣ дописи и грошѣ просимъ высилати пôдъ адресу.
To "Svoboda" Printing Office
48 William Str.
Jersey City Hights, N. J.

Наша газета выходить щотыждня въ Середу.

Entered at the post office at Jersey City, N. J., as second class mail matter.

ВѢСТИ ЗЪ НАШОИ ОТЧИНЫ.

Галичина.

У насъ чимъ рôкъ, то бôльше вкрѣпляе ся паньска шляхотска сила панованя надъ нещастною краиною. Панове шляхта зъумѣли всякимъ пôдлестнымъ способомъ уяти австрійске правительство на свою сторону, котре теперь дае повну волю польской шляхтѣ робити все, що она хоче въ нещасной Галичинѣ. Днесь у насъ во время пайьской господарки цѣлкомъ не зважае ся на бѣдного хлопа, такъ руского якъ и польского. Въ соймѣ фабрикують ся и потверджають ся установы, законы въ некористь бѣдныхъ хлѣборобôвъ а на бôльшый хосенъ и выгоду панôвъ, посесорôвъ жидôвъ та дворскихъ обшарôвъ.

Найвысша автономична власть обмежує права и кругъ дѣланя радъ повѣтовыхъ и громадскихъ. Днесь хлопъ засудженый на вѣчне мовчаніе а лишень слухати мае що панъ жандармъ забефелюють, а тымчасомъ жидова особливо по селахъ и мѣсточкахъ набрала такой смѣлости въздираню зъ послѣдного бѣдного хлопа же годѣ описати.

Політичне жите Русинôвъ рôвнаєсь житю сухотника, котрый усенадѣе ся що зъ весною оздоровѣе. На послѣднôмъ засѣданю галицкого сойму заявила польска сторона, що тодѣ буде добре житись полякамъ и Русинамъ, наколи при слѣдующихъ выборахъ будуть выбраній такій рускій послы якъ д. Барвѣньскій. На се одинъ рускій посолъ обôзвавъ ся и сказавъ що то не можлива рѣчъ. Тодѣ панъ намѣстникъ ôтпѣтѣвъ: мы се докажемо!

Ф.

ЖИДОВСКА САМОВОЛЯ.

Зъ Тернополя пишутъ намъ. Въ селѣ Драганѣвка есть дозôрцею дôбръ нѣкій жидъ Ротебаргъ. Сей жидиско дуже зле обходивъ ся зъ бѣдными робôтниками. Два тыжнѣ тому назадъ побивъ немилосердно палкою руского парубка за марну провину. Жидъ думавъ що ся штука удасть му ся легко якъ се удалось за пôльскихъ панщезняныхъ часôвъ. Але помыливъ ся, бо парубокъ не мôгъ перенести сей зневаги и подумавъ якъ бы то жидови ôдплатити ся.

Въ ночи запукавъ один парубокъ до вôкна дозôрцѣ щобъ йшовъ до двора же го панъ потребуе. Жидиско убравъ ся и пôйшовъ. Наколи уже ôддаливъ ся кôлька крокôвъ, тодѣ выскочивъ покривдженый парубокъ и зъ своимъ товаришомъ такъ обложили жида колами що йно тôлько могло ся влѣсти.

Угорщина.

До теперь мадярскій шовенисты постепенно старались змад. рщити рускій нарздъ. а днесь уже постановили однымъ замахомъ знищити цѣлковито руску національнôсть, а зробити насъ против закану природы и исторій дикими внуками Арнада Зъ початку перероблено руске священство на мадярске, опôсля запроваджено мадярскій языкъ въ церковнôмъ богослуженю, вмѣсто старо-славяньского, на дняхъ кôлька рускихъ перекôньчикôвъ священникôвъ взялись до выдаваня рускихъ молитвенниковъ для народа мадярскими а не рускими буквами. Днесь, коли се пишемо, рускій мукачевскій епископъ здрадникъ и гнобитель свого народу и взявъ ся до вынародовленя Русинôвъ пôсля нового обдуманого пляну.

Сей пекельный плянъ есть такого рода: силою права зневоляти Русинôвъ щобъ своихъ коренно рускихъ комитатôвъ переносились до Семиграду мѣжь Ромунôвъ, зъ котрыми пôсля думки мукачевского перекиньчика епископа русины не будуть жити въ згодѣ але въ вѣчной борбѣ Въ той борбѣ Русины будучи мѣжь мадярами а ромунами скорше пристануть на сторону сильнѣйшого то есть мадяръ и такъ въ коротцѣ стануть ся сами загорѣлыми мадярами. А позаякъ рускій нарôдъ посѣдае велику силу плодовитости, то се якъ разъ малоплоднымъ мадярамъ придасть ся до побôльшеня мадярской нацiи.

Той самъ епископъ высылае и сюда до Америки своихъ священникôвъ зъ мукачевскои епархiи въ той цѣли абы пôдтримовати тутъ мѣжь русинами зъ закарпатской Руси мадярского духа и дерти скору зъ народа. О тôмъ писали зъ обуреніемъ и словенски газеты якъ напримѣръ „Slovenske Noviny" о тôмъ може кождый переконати ся.

Щожь ты рускій робôтнику скажешь на се, що твоимъ потомъ даешь выгôдне и роскôшне жите такимъ священникамъ въ Америцѣ?

Хтѣвъ вôйтъ повѣсить жидôвку та самъ повѣсивъ ся.

Унгваръ: Ва тôмъ мѣстѣ одинъ жидъ арендарь продавъ тому три тыжднѣ назадъ. свою худобу за 700 реньскихъ. Панъ рихтара або вôйтъ знавъ о всемъ дуже добре и задумавъ тіи гроши перенести до своей кешенѣ.

Жидъ якъ разъ саме тодѣ, лишивши жѣньцѣ 600 злр. а самъ взявши одну сотку, пойшовъ по селахъ на закупно свѣжого де чого для нового гаднлю. Одной ночи запукавъ вôйтъ до корчемного вôкна щобъ му жидôвка продала догану (тютюну). На се сказала жидôвка що не може того вчинити, бо уже пôзна пора. Тодѣ вôйтъ влѣзъ черезъ ôкно и зажадавъ грошей, що жидôвка мала при собѣ. Перестрашена жидôвка дала 600. зл. вôйтови пôдъ присягою що го не здрадить. Але вôйтъ не дуже вѣривъ присязѣ и сказавъ жидôвцѣ що ей мусить забити. — Коли такъ — ôдповѣла жидôвка, то забийте мене але щобъ знаку крови не було. Тодѣ вôйтъ постановивъ повѣсити жидôвку. Привязавши ю до лавки, а самъ лагодивъ шибеницю на одвѣрку. Але шнурокъ здававъ му ся за слабый и протое хотѣвъ спробовати самъ на собѣ. И вылѣзъ на крисло, засиливъ шнурокъ на одвôрокъ и на шию и такъ пробуючи перевернувъ кресло и самъ повѣсивъ ся. Кричавъ до жидôвки щобъ го ратовала, але тая привязана не могла.

ПОДЯКА.

Прилюдно кажемо щироруско Спаси-Бôгъ нашимъ честнымъ парохіянамъ Деонiзiови Голодъ и Лаврентію Дурнякъ зъ Jersey City за справленіе хорошихъ хрестôвъ до тутейшой церкви.

Церковна Рада.

ОДПОВѢДЬ
клапоухимъ критикамъ.

Уже ôдъ довшого часу нападають на насъ клапоухй критики и въ своей базгранинѣ насмѣвають ся зъ вѣры гр. кат. зъ церкви, зъ руской рôдной мовы и тымъ хочутъ указати свою ученôсть. Такихъ е правда мало въ Америцѣ, але богато псують и шкодятъ народному дѣлу. Такимъ людямъ не будемо ôдповѣдати бо не зрозумѣють насъ, але тутъ подаемо дословно и якъ написано критичну допись одного глубокоученого критика, зъ котрой нашй рускй люде зможуть оцѣнити тихъ мудрцѣвъ и дати осудъ чи вартъ онъ люцкога доброго слова, Мы заявляемо що жадною полигійною ненавистию не руководитъ ся и почуте релігійне кождого поважаемо и протое не дозволимо щобъ той, що въ старôмъ краю гнавъжидôвски гуси до воды, насмѣвавъ ся зъ нашой народной працѣ и вчивъ насъ богословія.

Отъ допись:

„Вышичи порускі часъ. неподъ кладате лемъ поримскому на Газетѣ таде выбы добри русѣнамъ здивали Мисяцъ Мартъ Дня 7 Года 1895

Одозва

Всеславна Редакцѣео Вашого величества Высочаеваго нижемъ Потписаны до писую вамъ скилка Сливъ и тоаки Утримовалъ Я вашу Газету слободу за Годъ 1894 и натое Годъ 1895 утрималъ, еемъ за три Мисяцѣ за мѣсяцъ Марецъ Газату вашу и за тоты числа заплатимъ а далѣ просимъ ми непосылати вашу Газету Боя неордеровал на тое годъ 1905 за Годъ 1894 заплативъ емъ и шчы и одного Числаие Малъ а на перед заплатилъ еемъ. Адалше нехочу вашу Газату бо лемъ ся появіла ваша Организацѣя или Слобода Та отперпога Числа кричите заплатъ а заплетъ за газету тобымъ непосылавъ такому кто неплатитъ а вгазетѣбымъ своеихъ руских Луюди недурівъ народ нецкаливъ непоказувалъ бымъ палцемъ на Газету вестника Ецикдицка Газета вистникъ; а и ваша Слебода или народна Организацѣя не дуже лѣпша не много далеко утекла якъ и висникъ вкаждый часъ такъ працуете Сцѣлыхъ Силъ Якъ и дури Свѣтъ шаленыйвисніk самому Такому Богу чи дяблу Служите Едбымъ ся немѣшалъ зрускомъ Организацѣемъ ґуюнниѣ бо Юния непитпора руссѣ а ни рускимъ церквамъ бо юнія насъ отъ торгла отъ славной Россиѣ два Христо предателѣ насъ запродалѣ до юниѣ Якъ Юда искарецкій предавалъ Исуса Христа Цѣлованемъ Такъ тоты 2. Патриархы продали Нарид подписованемъ Приклад вамъ Отцѣ а не хлопамъ вы перед провадите не римски Ляхи наприкладъ Папаримскый дорускихъ церквй за яко Глава: Глава — костеламъ Анецерквямъ Ктовидалъ талияна католике Мати яко за Главу руское Церкви Л до писуеете же зМе всѣ„ православнѣ и вистникъ такъ пише и правда такъ Мабыти Але православны до костеливъ неходятъ але до Церкви Славнѣешого высоко чтеного Синота

Упрашаю Мѣ непосылати Газету Свободу бонехочу до Организацѣеп или Политики належати и немишатися Бо достъ накусала и напила Нужда Прадѣдивъ и Дидивъ нашихъ витцѣвъ А Мы не Мусиме ся до зубивъ Епѣклѣкамъ Лѣсти котры намъ иначи Неповидятъ що дослова всцеклы Русине Ма наш Руссинъ Що читати ане свари звестнкомъ Непрошу Огазету Слободу ани слободомъ небуду сватати ся ани звесникомъ небратавъ еемъ ся бо обидви Газеты тоты недля насъ русинивъ для Ляхивъ римлянамъ спочатку и я дбалъ О союзъ и придбалемъ келканацятъ Осиб досоюза А теразъ ихъ треба назадъ выняти Ѓжелѣ ся зорганѣзуемо синотомъ Тобудемо заемно братъ Абратъ"

Jakob Repella
dikson City Pa. L Co.

ЧУДО ВЪ СЕЛѢ.

Въ селѣ Вязовецъ, въ Росіи въ окрузѣ Старо-Константиньскôмъ. оденъ пôдупавшій господаръ замышлѣвъ чудомъ поправити свою господарку и опять статись богачемъ якъ се колись бувало. Мавъ ôнь въ хатѣ дуже старый образъ и занѣсъ до мѣста до маляра щобъ му го одновивъ. Наразъ рознеслась по селѣ вѣсть а ôтъ такъ на широку околицю: що въ того а того господара стало ся чудо бо одновивъ ся образ ъ. Люде почали ся сходити зъ всѣхъ сторôнъ помолити ся передъ чудотворнымъ образомъ и приносити зъ собою свѣтло, збôже, хлѣбъ, полотно и все тое господаръ вкладавъ до своей коморы.

Священникъ того села довѣдавшись о одновленю образа чудомъ божимъ, написавъ до высшой церковной власти, котра приказала занести чудотворную ікону до церкви. Але господарь и богомольцѣ на се не пристали. Тодѣ выслано 20 жандармôвъ, щобъ образъ взяли и до цордви дали.

Двѣста богомольцѣвъ зъ нагайками выйшли за село на встрѣчу жандармамъ и повязавши ихъ привезли на саняхъ до села, де дѣти и женьщины били ихъ не милосердно ледви що тіи же дыхали. Въ кôньци прійш-

ла сатня козаковъ и положила конець всей справѣ. Чудотворну икону взяли до церкви а богомольцѣвъ до гарешту.

СИЛА ВОЛѢ.

Образокъ зъ руско-американьского житя

Написавъ Гр. Гр.

(дальше)

Уже чародѣйна люлька почала гас ути у Микиты, але ôнъ задуманый рязъ вразъ потягавъ чекаючи доки жѣнка не закличе до вечерѣ.

Въ тôмъ педлярска конина стала зъ двоколеснымъ возомъ передъ хатою Карпа. Незабаромъ входить въ пôдвѣріє знакомый Микитѣ жидъ Пінкесъ, десь тамъ ôдъ Сянока.

— Добрый вечеръ! — добрый вечеръ — ôдповѣвъ Микита не рушаючись зъ порога.

— Пане Микито — почавъ прелестно жидокъ, — може що купите вôдъ мене, або ваша жѣнка,,, мяю все що треба и сами видите що кôнь ажъ угинаетъ ся пôдъ тягаромъ напакованого воза всячиною.

— бодай бы тобѣ въ печинкахъ такъ легко було опусте, если то правда, же коняка пôдъ тягаромъ товару нагинае ся! Та чи ослѣпъ, чи невидишь що ей ребра всѣ на верху и можь ихъ пораховати а зъ голоду ледво ноги тягне. — Отъ балакайте собѣ здорови — сказавъ жидъ, — а таки скажѣть може що купити?

Въ тôмъ Югаска заклика мужа до вечерѣ, а жидъ вернувъ до воза, коло котрого була згромадилась спора купка людей: молодиць, дѣтей газдôвъ и бурдингерôвъ. Одна пытае ся за нитками, друга за сушенымъ краевымъ зѣлемъ, друга кричить на жида чи мае встяжки и турецкій перецъ; тамта знову пхаеть ся у передъ всѣхъ и хоче голки и сушеныхъ краевыхъ губъ. Бурдингеръ купуе майнерску приодѣвъ до працѣ, другій хоче вѣдѣти, яки то золотй годинники мае жидъ, третый хотѣвъ бы набути люльку та ще и зъ вышненымъ цибухомъ....

Жидъ роздираесь на всѣ боки а все показуе, все по пôдъ небеса хвалить же то все просто спроваджене зъ краю и все гварантоване и кленесь всѣма жидôвскими способами, що ôнъ правду говорить и що шахрайства зъ роду не знае. Микита повечерявши, сѣвъ собѣ коло ôкна тай дивить ся на ту плейзову торговицю. Люде мовъ по свячену воду йдуть до жидôвского возу и все беруть на росхватъ не торгуючись. Жидъ цѣнить якъ самъ хоче и тôлько усе доляры пхае у свою бездонну кишеню. Незабаромъ розôбрали все що лише було на возѣ, а що уже кому де чого не стало то жидъ розвернувъ книгу на сухôмъ хребтѣ конины и писавъ замовленя до слѣдуючой пейды. Жидъ втѣшный зъ своимъ потрôйнымъ зыскомъ, затявъ коня тай поѣхавъ; а люде вдоволені нагодою що могли таки на плейзѣ купити все що було треба и по своему поторгувати ся розходились и кождый хваливъ товаръ и що жидови недавъ ся ошукати.

На дворѣ усе ставало тихше а въ хатѣ усе темнѣйше Але Микита на се не звертавъ уваги, но задуманый сидѣвъ нерухомо при ôкнѣ.

Въ его головѣ розманитй пересувались думки та гадки. Наразъ вздыхнувъ тяжко тай сказавъ на голосъ: Боже Боже, якъ то днесь на свѣтѣ водить ся! Одинъ працюе горуе тяженько, зъ послѣдныхъ силъ выбивасѣ, остатну кроплю пота выдае зъ себе на каваломъ хлѣба и того жажденъ, а другій якос легко, гладко, безъ великой працѣ збивае грошики и мае все и ще бôльше якъ му до життя треба. — А що тобѣ бракуе? не повечеравъ чи ще голодный же такъ вздыхаешь? — сказала Югаска.

— Ехъ! лучшебъ булобъ тобѣ гаршка пильновати та пеца, бо ты лише въ тôмъ правна и лише тое знаешь водповѣвъ остро мужъ — а що я гадаю то се ты того не зрозумѣешь и не пôймешь. Що се тобѣ таке стало ся що се такъ сердито говоришь до мене? — сказала жѣнка до Микиты обтѣраючи тарелѣ — чи не дôставъ ты часомъ духъ святый при насъ, врокôвъ ôдъ жидôвской коняки? — ну, ну розкудакалась — сказавъ троха лагôднѣйшимъ голосомъ Микита ôдвертаючись ôдъ вôкна до Югаски. — Послухай лишень небого що я на севцю маю а скажешь що по моей сторонѣ правда. Отъ уважай и добде собѣ запамякай що тискажу.

У старôмъ краю думають, що хлопъ на пана и на жида мусить усе робити черезъ цѣлый свôй вѣкъ бо на се сотвореный ôдъ Бога и такая воля божа: щобъ бѣдный хлопъ весь свôй вѣкъ гарувавъ и робивъ на панôвъ и жидôвъ, моривъ ся голодомъ и холодомъ терпѣвъ всяки недостатки та переносивъ всяки злиднѣ ôдъ колыски ажъ до гробу, до котрого зложать голого якъ и голый родивъ ся. Сли хлопъ несповнивъ бы того божого припису на земли и не бувъ рабомъ и слугою всѣмъ дармоѣдамъ тодѣ пôйде просто до пекла.

У насъ бѣдный чловяга, прибитый нуждою та бѣдою, вѣрить все въ тое и мусить служити панамъ та жидамъ, бо они загорнули лѣсы, поля, пасовиска, луги сѣножата, а бѣдному хлопови лишили тôльки одну вузоньку стежчину, по котрôй може вынести зъ убогой хатины на цминтаръ умершого зъ голоду отця або матеръ або брата або жену або дѣтину. Але я днесь пôзнаю троха бôльше свѣта та людей, тоздаєть ся оно всетаки менѣ же всему тому неправда але груба брехня и лисова хитрôсть, выдумана тими, котрй хотять не оравши, анѣ сѣявши чужою працею, потомъ и кровою богатѣти и тлустѣти. Щобъ дати вагу своимъ злодѣйскимъ пракамъ и скрѣпити свою немôчь. ставляють Бога по серединѣ и трублятъ хлопови до уха що така є воля божа щобъ Иванъ усе терпѣвъ а паны жиды зъ божой ласки усе ѣли свѣжу паску. Темнота, темнота народа есть причиною его бѣды та нужды, а богатымъ жереломъ збогатеня ся мудрѣйшихъ та хитрѣйшихъ ôдъ темного голодомъ та холодомъ прибитого руского народу въ власнôмъ та не своимъ краю.

— Отъ якъ ты днесь розбалакавъ ся якъ та стара баба Горпина, що мешкала край корчмы — промолила Югаска — часъ уже и спати тобѣ а ты' и позабувъ на се тôльки выводишь такй речѣ мовъ бы хотѣвъ щобъ тебе тутъ на плейзѣ вôйтомъ выбрати?

— Ехъ! тобѣ усе якось пусте на языцѣ — сказавъ Микита — а я говорю що черезъ те бѣдують люде въ краю же темнй и не вмѣють користати зъ божога дару то есть: зъ розуму. Отъ абы взяти на прикладъ хоть и жида педляра. Зъ першу ходивъ самъ зъ тлумакомъ на плечахъ зъ плейзу на плейзъ и весь его товаръ не стоявъ якихъ 10 долярôвъ, а нынѣ уже конемъ ѣде и по сотцѣ заробляе не наробившись тяжко. Отъ що то може розумъ! Не одовга Микита и жѣнка полягали спати.

Правда лягнувъ Микита до сну, але сонъ очей не бравъ ся. Онъ усе думавъ о жидѣ, о бѣнесѣ, о корыстнôмъ зарôбку, Хотъ и силувавъ ся заснути та не мôгъ, бо думка думку наганяла и ôнъ разъ вразъ перевертавъ ся зъ одного боку на другій.

Се уже наскучилось ему и каже до жѣнки: Югаско, Югаско уже спишь? — та що? — спю — ôдповѣла сонливо. — Знаешь що? сказавъ Микита — чи не булобъ се добре якъ бы то я взявъ ся до бизнесу тай заложивъ шторикъ? — Вотъ дурный! що се тобѣ въ твоей головѣ мотае ся — пробормотѣла жѣнка — лучше спи тай отъ що, — на маешь бабску пораду и звѣрь ся бабѣ зъ щимъ то тя ще налае — промовивъ гнѣвно Микита и ту го сонъ зморивъ и здорово почавъ храпѣти.

АМЕРИКАНЬСКА РУСЬ.

Чимъ день то бôльше починають приходити руски робôтники въ Америцѣ до самопôзнаня народного и що днина то бôльше вôдчувають потребу стати пôдъ прапоръ ,,Союза", до котрого и горнуть ся помимо того же платеній шклянкою пива аґенты, высланй ворогами руского народа, вôдмавляють людей ôдъ ,,Союза".

На дняхъ дôстали мы допись зъ Meyfield,. де нашй братя Русины добре тримають ся и славу Галича голосять.

Freeland. Дня 15 сего мѣсяця напала шайка замоскованыхъ розбôйниковъ въ ночи на дôмъ о. Гуловича руского священика и хотѣли го убити и обрабовати хотяй много разôвъ свистали кулѣ надъ головою о. Гуловича, но ôнъ за помочію божою боровъ ся ôдважно доти, доки не прійшла люцка помôчь. Злодѣи повтѣкали. Мы зъ нашой стороны дякуемо Богу за его опеку яку показавъ надъ о. Гуловичомъ и тѣшимъ ся же такъ щасливо выйшовъ зъ рукъ разбôйниковъ и зъ обитія смерти.

Редакція.

Mt. Carmel, Pa.

На дняхъ прибувъ тамъ до Mt. Carmal рускій священникъ зъ Галичины о. Дмитровъ. Велика радôсть мѣжь тамошними Русинами що дôстали правдивого руского священника.

о. Дмитрôвъ се молодый чоловѣкъ и великій народолюбець, повный силы и охоти працювать на народной руско-американьской нивѣ.

Чибъ нашй братя зъ Шенадору не моглибъ ся постарати о руского священника для себе зъ Галичины?

Сила долляра.

Довѣдалисьмо ся зъ достовѣрного жерела же кôлькохъ угорскихъ священникôвъ гр. кат. исповѣданія, котрй якъ треба и за рускихъ священникôвъ уходять, подали прошенїе до руского православного епископа въ Санъ-Францѣско, щобъ ихъ принявъ на лоно православной россійской церкви. Мѣжь ними е и о. Лаврішинъ.

Наша Редакція мае въ особѣ о. Дмитрова доброго помôчника, котрого статїи не одовга появлять ся въ ,,Свободѣ".

Jersey City дня 25 марта сего року, померъ сынъ единакъ нашому краянови Ивану Адамчакъ.

п. Руданичу въ Meyfield. Мы отримали 2 дол. яко предплату на сей рôкъ для Николая Саса.

ВПИСУЙТЕ СЯ
до
,,СОЮЗА".

ПОЛІТИКА.

На далекôмъ Востоку хиньско японьска вôйна ще не скôнчилась, но власне теперь обѣ воюючй стороны зо всѣхъ силъ нападають одна на другу. Японьчики йдуть на Пекинъ и тнуть косносныхъ сынôвъ небесного царства якъ бодаковъ въ полю. Хины выслали своихъ делегатовъ до Японіи въ цѣли заключити миръ.

Але якось оно не видить ся на миръ, бо Японія вымагае ôдъ хиньчикôвъ за богато — вымагае щобъ хиньского царства не було. Хиньске правительство приперте до стѣны, выслало своего ôдпоручника до всѣхъ европейскихъ державъ, щобъ не дали Хинамъ загинути и роздѣлити якъ Польщу.

Царь Николай приобѣцявъ Хинамъ помôчь — розумѣесь що не за дурно.

Въ Нѣмеччинѣ всѣ готовять ся обходити урочисто 80 лѣтні роковины уродинъ Екс-Канлера Бисмарка, тôлко нѣмецкій парляментъ ухваливъ не гратуловати офіціяльно ювелатови.

Италіяньскій король хоче мати титулъ императора надъ здобутою краеною въ Африцѣ. Испанія въ великôмъ клопотѣ бо, на островѣ Куба выбухла революція и кубаньчики хочуть стрясти зъ свого карку испаньске ярмо. Кôлька испаньскихъ газетъ выступило остро противъ испаньскихъ офіцерôвъ: называючи ихъ малодухами, заячого серця. Офіцеры напали на редакцію и знищили все.

Въ Росіи усе по старому. Тріодь постна змѣнить ся на цвѣтну, але въ деспотичнôмъ царствѣ не ма змѣны на лучше.

Въ Австріи робôтнича кляса случилась зъ соціялистами и домагаесь общого права голосованя.

Хиньскій віце-король Li Hung Chang, котрый знаходить ся въ Японіи для заключенія мира, зôставъ тамъ прострѣленъ ôдъ єдного японьского фанатика. Куля ще зъ тѣла не вынята а рана вельми небезпечна.

ПРИСЫЛАЙТЕ ПРЕДПЛАТУ за... ,,СВОБОДУ".

РУСКА ТОРГОВЛЯ

СНАРЯДОВЪ ЦЕРКОВНЫХЪ ИКОНЪ, КНИГЪ И РИЗЪ

МИХАИЛА ДЫМЕТА
во ЛЬВОВѢ въ ГАЛИЧИНѢ

Поручае своимъ землякамъ въ Америцѣ всякого рода вещи церковнии а именно:

Евангеліе нового изданія въ розличныхъ прехорошихъ оковахъ и оправахъ отъ 55 з. р. до 225 злр. Плащаницы на полотнѣ отъ 18 злр. до 42 злр. на шолковой матеріи отъ 48 до 130 злр. Фелоны, Стихарѣ, Хоругви, Фаны, Артоси, Хлѣбницѣ, Кресты всякого рода, Патриціи, Чашѣ, Кадилницѣ, Дарохранительницѣ, Пауки, лихтарѣ, альпаковіи, мосяжніи, и циновіи. Всякіи книги церковни, а особливо поручае образи до Иконостасôвъ хорошой роботи по дуже умѣренних цѣнахъ, на полотнѣ якъ я посылавъ уже до Шенандоагъ Па, Фріляндъ Па, Міннеаполисъ Мінн. а всѣ були совершенно задоволени о чôмъ ся переконати можна.

Чувъ я що въ Америцѣ заберають ся жиды продавати церковни вещи и кажуть собѣ за лихій товаръ надзвичайно дорого платити, для того прошу всѣхъ а особливо Всечестне руске Духовеньство и братства церковни, котримъ лежить на серцю украшеніе домôвъ божихъ, щобы съ своими потребами до мене удавались, я всѣ замовленя яко Русинъ и вашъ родимецъ якъ можь найтаньше и найсовѣстнѣйше виготовлю. Для того не дайте ся ошуковати отъ людей, котри не мають изображенія о церковнихъ вещахъ. При замовленяхъ або, обсталюнкахъ, прошу заразомъ и грошѣ присилати, а слибы замовленіе бôльше стояло якъ 200 злр. или 100 дол. то прошу долучити еще 10 злр. особно на таксу, котру треба заплатити американьскому конзулеви въ Вѣдни за потвердженіе рахунку.

Всяки замовленя прошу посилати черезъ „Свободу“ Цѣнники можно получити въ Редакціи „Свободы“

Зостаю съ почтеніемъ
Михаилъ Дыметъ.

УВАГА.

Хотячій приступити до „Союза“ най посылають вступне и мѣсячне до касіера.

Mr. John Glowa
Excelsior Pa.

И увѣдомити секретара пôдъ адресою.
Rev. J. Konstankiewicz
144 South Franklin Str.
Shamokin Pa.

ОДИНОКІЙ РУСКІЙ ШТОРЪ
въ
ОЛИФАНТѢ ПА.

Пôдъ зарядомъ
ГЕОРГІЯ ХИЛЯКА

Звѣстного руского патріоты. Есть се найлучше заосмотреный зô всѣхъ шторôвъ во всѣ потребні товары и всякого рода по якъ найтаньшой цѣнѣ.

Кождый тамошный Русинъ уважаючи себе правдивымъ и щирымъ патріотомъ, най спѣшить до свого руского штору. Особенно нашѣ ґаздынѣ най йдуть громадно! Нащо Юськôвъ, Шмулѣвъ спомагати? Идѣть до свого.

МИХАИЛЪ ЕВЧАКЪ

Рускій
— ЕДИНЫЙ —
КОНТРАКТОРЪ
и
БУДОВНИЧІЙ
—въ—
Вилксбаръ и околицѣ,

Его камѣнне пôдъ будову есть найлѣпше, а робота найтрвальша,

Будуе мосты и домы, мае власні конѣ до звозу матеріялу.

Дае керидже на похороны на весѣля, хрестины и т. і.

Мешкае
на River Side,
Недалеко Рускои Церкви.

ДОКТОРЪ

H. BEATTIE BROWN, M.D.,
129 Warburton Ave.,
YONKERS N. Y.

Всѣмъ братямъ Русинамъ въ Юнкерсъ радимо въ разѣ слабости удаватись до него.

ИВАНЪ ТАЛПАШЪ

Недалеко лігайского діпа
въ
Mt. Karmel, Pa.

Поручае любымъ краянамъ свой добре заосмотреный
ГОТЕЛЬ.

Пиво, горѣвка, ликеры и цигары найлучшого сорта. Таный и выгодный нôчлегъ. Снѣдане, обѣдъ и вечеря все свѣже, смачне и дешеве.

Попробуйте!

РУСКА ТОРГОВЛЯ
(Creek Store Company)

415 Shamokin Str,
въ ШАМОКІНѢ ПА.

Поручае мѣсецевымъ Русинамъ и на околицю своѣ богатый складъ всякого рода виктуалôвъ и майнерскихъ знарядôвъ.

Е тутъ мясо
И лопата,
Суть и скирнѣ
И гербата,

Перець, гвозды и кобасы,
Мука, крохмаль, солонина
Мыски, горшки всѣ овочи
Зеленина и сушенина.
Е чернушка,
Е петрушка.

РОДИМЦѢ!

Маю честь увѣдомляю моихъ краяновъ що я отворивъ РУСКУ ГРОСЕРНЮ И БУЧЕРНЮ
108 Morris Street въ
JERSEY CITY N.J.

Поручаю ся ласкавой памяти всѣхъ землякôвъ
ЮСТІЯНЪ КРИНИЦКІЙ.

D OLDENBURG
ПРЕДПРІЕМЦЯ ПОХОРОНОВЪ.

77-87 Morris Str.
Jersey City N.J.

Удавайте ся въ потребѣ до него.

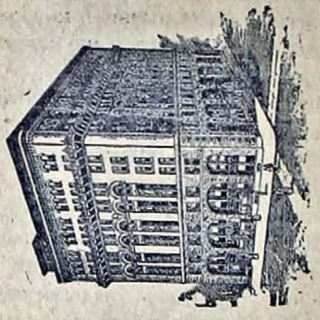
F. MISSLER & KRIMMERT,

Продаю найтуньше шифкарты до старого краю и посилаю грошѣ въ якъ найкоротшомъ часѣ певно, беспечно безъ жадного клопоту.

Кôлько то уже людей посилало грошѣ до старого краю и купило у мене шифкартъ? а еще жаденъ не скаржився ся що му була яка хиба.

Поручаюсь памяти моимъ краянамъ остаюсь съ глубокимъ поважанємъ и не забувайте на

F. MISSLER

106 WEST STREET
NEW YORK
A въ JERSEY CITY
111 Hudson STREET

R. H. MORGAN
9 W. CENTER ST.
SHENANDOAH PA

ФАБРИКАНТЪ
Прапорôвъ (фанъ) Хоруговъ, Одзнакъ, Пасовъ, Шапокъ для Братствъ.

Фана для парады зъ найлѣпшого єдвабу; чотыри и пôвъ черезъ шесть и пôвъ стôпъ со всѣма приборами $25, и 26.75

Прапоры больши зъ найлѣпшой матеріи по $32.00 $35.00 $45.00 и $50.00

Пишѣть по цѣнники и по пробу до:

R. H. MORGAN
9 W. Centre Str.
SHENANDOAH, Pa.

T. TALPASZ,
ТЕОДОЗІЙ ТАЛПАШЪ

РУСКІЙ РЕСТОРАТОРЪ И ГОТЕЛЬНИЧІЙ.

246
PEARL ST
SHAMOKIN, PA.

Недалеко рускои плебанiи.

Добрый вечеръ, друже мой!
— Добрый вечеръ, свате!
А куда такъ спѣшите?
— До Талпаша, брате!

Що за Талпашъ? Звидки онъ?
— Та-жъ краянъ нашъ милый
— У него всѣ русины
— Подкрѣпляють силы!...

— Що за брындза й пиво тамъ!
— Обходить ся файно!
— Обслугуе якъ братамъ!
— Таньо надзвычайно!

BOLESLAW SEEGER

Поручае ся ласкавой памяти краяновъ що въ его салонѣ завсе свѣже пиво и рôжнородни напой.

Хороша саля для забавъ и братскихъ засѣдань.

168. Warren & Dodley Strs.
JERSEY CITY N. J.

До рускихъ промысловцѣвъ и купцѣвъ.

Кто хоче на бізнесѣ
Зоробляти
Мусить въ „Свободѣ“
Свôй анонсъ дати.
Чи ты швець
Чи кравець,
Чи крамаръ
Чи шинкаръ,
Чи погребалникъ
Чи ликаръ
Чи трумнярь
Чи аптекаръ —
Дай ся оголосити,
Въ „Свободѣ“ возвеличит
Щобъ тя люде знали
До тебе заходжали
Твôй товаръ куповали
И бізнесъ твôй поправля
Тодѣ будешь мати грош
Будешь патріотъ хорош
Будешь „Свободу спома
Руску справу пôдперат
А ну Кирило
А ну Стефане,
А ну Данило
А ну Иване:
Всѣ ся оголосѣть
Най зна о васъ свѣтъ!.

Молись, трудись, тверезись, учись, до „Союза“ запишись, до читальнѣ ходи! Бога въ серцю май, ближняго люби, церковь посѣ „Свободу“ читай! Русь святу люби, доброму научай ся, грошей не марнуй, въ процеса не вдавай ся! Въ льотерію не грайте, грошь щадѣть. Братя! намъ треба „Народного Дому“ ану скинтесь по центови! Се не запоминайте!..... Буде зъ васъ